

כליזמרים בקראקוב



הפולנית. האירוע נחל הצלחה גדולה, שעודדה אותם להפוך את הפסטיבל למסורת.

סיור בקראקוב הוא סיור מרגש ביותר, כאשר הינך עובר בין בתי הכנסת בקאז'מיז', נכנס לבית הקברות בו קבור הרמ"א, אתה חש את משק כנפי ההיסטוריה היהודית. וגם היום בקראקוב, ניתן לחוש בחיים היהודיים שפעמו כאן בטרם שואה. במסע לליטא-פולין שיערכנו, הייתה קראקוב תחנתנו האחרונה. קראקוב יפה. מלוננו הקטן שוכן

בלב קו'מיז', האזור היהודי. ההתרגשות היתה רבה, ומספר המדריך שלמה, שהתערער מוקדם ולא יכול להירדם, מתבונן הוא מבעד לחלון חדרו ורואה שממש מתחת לחלוננו קבור של בעל תוספות יו"ט והרמ"א, ואיך אפשר להירדם במקום כזה? כולו התרגשות והכרת הטוב.

ואכן אנו צועדים מן המלון הישר אל בית הקברות, שם קבורים גדולי ישראל, משתחים אנו אל הרמ"א, ר' יו"ט ליפמן הלר ואצל המגלה עמוקות - נתן נטע, שאומרים שאליו הנביא דיבר איתו פנים אל פנים. למבקרים בקראקוב בשבוע הפסטיבל היהודי נכונה

דבורה מן

לפני השואה פעלו במזרח אירופה אלפי כליזמרים, נגנים יהודיים נודדים שהופיעו באירועים שמחים ועצובים. באחת ההרצאות בסדרה שארגן המרכז בעקבות קהילות ישראל, מספרת החוקרת תמר מצ'אדו כי מצאה במחקרה 7,000 שמות מוסיקאים שנרצחו על ידי הנאצים. כיום נשאר כליזמר אחד, "הכליזמר האחרון" - ליאופולד קוולובסקי.

"הכליזמר האחרון", כפי שמכנים אותו, עבר לגור בקראקוב בתום מלחמת העולם השנייה ולא עזב אותה מאז. "המוסיקה הצילה את החיים שלי", הוא אומר. "הייתי במחנה ריכוז, בגטו וביער. המוסיקה נתנה לי כוח. היטלר השמיד את היהודים, אבל לא את המוסיקה. היא חיה. חיה לנצח".

חברי הלהקה שלו לא יהודים, "אבל יש להם יהדות בלב. לימדתי אותם לשיר ביידיש". קוולובסקי מוסיף ואומר שהיום יש תחייה של סגנון המוסיקה של הכליזמרים, אך כליזמרים אמיתיים, כמו שניגנו לפני המלחמה, כמעט אין בנמצא. "אני הכליזמר האחרון שנשא אמתית ועם נשמה יהודית".

החל מ-1988 מתקיים מדי שנה בקראקוב פסטיבל יהודי, בו מניעים נגנים וזמרים מכל העולם. מדי שנה מתבקצים המונים ומתפרקים על צלילי המוסיקה החסידית, חזנות ומוסיקת הכליזמרים. מה מושך יהודים מרחבי העולם לצד פולנים לבוא ולהשתתף בחוויה המוסיקלית היהודית? נענוע עמוק לעולם

שאבו ואינו עוד? חסר רוחני שאתו מרגשים הפולנים, גם אם לא מבטאים באופן מילולי? ומי היום של הפסטיבל?

יאנוש מקוך נולד בעיר פולין שבמזרח פולין ועד גיל 14 לא ידע את עברה היהודי של העיר. מפגש מקרי בחנות

ספרים עם פרופסור להיסטוריה שינה את עולמו. "דיברנו על ספרים. הוא שאל אותי האם אני יודע כי חצי מאוכלוסיית העיר היתה יהודית", מספר מקוך. "זה שינה את חיי. מאותו יום התחלתי ללמוד על היהדות ולהתעניין בהיסטוריה ובתרבות היהודית". תופעה זו של התעניינות פולנים בהיסטוריה היהודית מפליאה ומעניינת.

שנה לפני נפילת השלטון הקומוניסטי בפולין, החליט מקוך עם חבורת סטודנטים פולנים שגילו עניין ביהדות לייסד אירוע שיקדש לתרבות היהודית, כדי "להחזיר לתודעה את יהודי פולין ותורמותם האדירה לתרבות

מסע לפולין
בעקבות העולם
היהודי - ומפגש
עם שרידיה
של המוסיקה
היהודית בעיר



כוח, המוסיקה היהודית יצרה חיבור בין כולם. התרגשות עד דמעות ואמרת לעצמי: ימות המשיח".

אמר רבי ישראל ממודו'ץ: "אומרים שקרוב עולם הנגינה אצל עולם התשובה, ואני אומר שעולם הנגינה הוא עולם התשובה". בקיץ זה אנו מתכננים מסע מיוחד לפולין, מסע בעקבות העולם היהודי, שיכלול השתתפות בחוויה המיוחדת של הפסטיבל היהודי.

לפרטים: דבורה מן 054-848-2018
מנהלת "בעקבות קהילות ישראל"
dvoramann1@gmail.com

מכל קצוות העולם וישראל, כולל חזנים ידועים, ומוסיקה יהודית ירדה לחדרי הלב. המוסיקה שטפה והדהדה את הבתים ורובע קו'מיז'. כל הכיכר כולה עד בית הכנסת הרמ"א היתה מלאה באלפי אנשים, יהודים ופולנים. אני זוכר שהיה מן יחד

חוויה מיוחדת במינה הן מהבחינה היהודית והן מהמפגש עם העם הפולני והתעניינותו האדירה ביהדות. וכך מספר נחמה ורדיגר (מדריך ומלווה קבוצות לפולין) על התרשמותו מהפסטיבל: "מוצאי שבת, גשם ירד. עמדתי בירכתי הכיכר. מול בית הכנסת הישן הוקמה במה ענקית, ועל הבמה עמדו מיטב הכליזמרים המוכרים

